

Møtedato: 22. juni 2021

Arkivnr.:
2021/126

Saksbeh/tlf:
Tidemann, Monsen, Hansen, Rolandsen

Sted/Dato:
Bodø, 11.6.2021

Styresak 74-2021   Økonomisk langtidsplan 2022-2025 - inkl. rullering av investeringsplan 2022-2029

Formål

I denne styresaken skal styret i Helse Nord RHF behandle premisser for langtidsplanlegging i helseforetakene. Dette skal bidra til at tjenesteinnhold og utøvelse bygger på Helse Nord's grunnverdier: *Kvalitet* i prosess og resultat, *trygghet* i tilgjengelighet og omsorg, og *respekt* i møtet med pasienten.

Sammenheng med strategi

Økonomisk langtidsplan (ØLP) og rullering av investeringsplan legger premissene for disponering av helseforetakenes økonomiske handlingsrom og prioriteringer for å nå vedtatte styringsmål. Dette er i tråd med innsatsområde 1 i «Strategi for Helse nord RHF 2021-2024 Vi planlegger og styrer helhetlig og langsiktig».

Oppfølging av tidligere styrevedtak

I styresak 158-2018 *Regional utviklingsplan 2035* (styremøte 19. desember 2018) vedtok styret følgende i vedtakets punkt 11: *Styret ber adm. direktør halvårlig presentere en sak om status for arbeidet med å følge opp Regional utviklingsplan 2035 Helse Nord.*

- Den ene halvårsrapporteringen har hittil vært gjort i forbindelse med rulleringen av ØLP. Dette blir nå endret ettersom styret i styresak 10-2021 *Strategi for Helse Nord RHF 2021-2024* (styremøte 24. februar 2021) ga sin tilslutning til at styret får halvårlig rapportering på strategi 2021-2024 og derigjennom også regional utviklingsplan.

I styresak 139-2019 *Finnmarkssykehuset Nye Hammerfest sykehus, forpliktende milepælsplan for omstillingstiltakene - oppfølging av styresak 125-2019* (styremøte 18. desember 2019), vedtok styret følgende i punkt 4: *Styret ber adm. direktør, ved rullering av langsiktig økonomiplan juni 2020, om å innarbeide styrking av Finnmarkssykehuset HF med inntil 40 mill. kroner pr. i tre år fra og med 2025.*

- Dette er fulgt opp i planen.

I styresak 11-2021 *Roller og ansvar IKT videre prosess og føringer for økonomisk langtidsplan* (styremøte 28. april 2021) vedtok styret følgende i punkt 2: *Styret ber om at overordnede implikasjoner for investeringsplanen og behov knyttet til innføringsløpene innarbeides og synliggjøres ved rullering av økonomisk langtidsplan, som legges frem i juni 2021.*

- Helse Nord har behov for mer tid til prosess med helseforetakene og vil innarbeide dette i *Budsjett 2022 – foretaksgruppen, rammer og føringer*, som legges frem for styret i oktober 2021.

Økonomisk handlingsrom og prioritering

Helse Nord skal videreutvikle og forbedre helsetilbudet. Samtidig skal foretaksgruppen ha økonomisk resultat som sikrer fortsatt økonomisk bæreevne, stabile inntektsrammer for helseforetakene, og likviditet til å gjennomføre investeringsplanen. For at Helse Nord skal kunne investere som planlagt og følge opp ønskede prioriteringer, forutsettes at foretaksgruppens realiserer økonomiske resultatkrav.

Driftsrammer

Oppdatering av planpremisser tilsier et økonomisk handlingsrom i størrelsesorden 140 mill. kr i 2022 stigende til 420 mill. kr i 2025. Det er lagt til grunn 0,9% årlig realvekst i sektoren. Det tas hensyn til forventet innfasing av nasjonal inntektsmodell, og omfordeling mellom helseregionene som følge av ulik befolkningsvekst.

Handlingsrommet disponeres tilnærmet fullt ut i forslaget til plan. Pasienttilbudet styrkes, og psykisk helsevern og rus prioritertes gjennom bevilgninger til konvertering av sikkerhetsplasser ved Nordlandssykehuset og tiltak i fagplanen for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Det legges til grunn at realvekst til helseforetakene i planperioden også benyttes til å videreutvikle tilbudet innenfor psykisk helse og TSB.

Helseforetakenes rammer foreslås styrket med 55 mill. kr til konkrete formål hvorav 10 mill. kr til utdanning av helsepersonell som på sikt forutsettes finansiert av reduserte innleiekostnader (bevilgningen planlegges deretter videreført for å styrke vedlikehold), og 15 mill. kr til innføringskostnader i forbindelse med klinisk IKT. Andre forhold er listet opp punktvis nedenfor.

Nasjonal og regional e-helsesatsing vil kreve betydelige ressurser i årene framover, og planen tar høyde for videre kostnadsøkning på 23 mill. kr i 2022. Lukking av svakheter påvist i Riksrevisjonens kontroll rundt IKT-sikkerhet medfører et betydelig behov for ressurser. Regional plan skal legges frem til Helse- og omsorgsdepartementet 1. oktober 2021. Det er foreløpig usikkerhet rundt endelig behov og periodisering. Det foreslås satt av 20 mill. kr pr. år til informasjonssikkerhetstiltak ut over allerede budsjetterte tiltak.

I 2021 ble helseforetakenes rammer økt med 60 mill. kr utover planforutsetningene for å redusere ventetid og fristbrudd som følge av pandemien. Planen legger til grunn at dette aktivitetsnivået videreføres i 2022. Som tidligere legges det opp til å styrke helseforetakenes frie inntekter med 50 mill. kr i planperioden fra 2023.

Styret har tidligere vedtatt å styrke forskningsbudsjettet med 5 mill. kr./år. Behov for prioriteringer gjør at styrkingen foreslås utsatt ett år. Forskningen kan fremdeles styrkes videre i 2022 ved å bruke opp ubrukte forskningsmidler fra tidligere år. Arbeid med kunstig intelligens forutsettes håndtert innenfor forsknings- og innovasjonsbudsjettet.

Kjøp fra private kan økes innenfor gjeldene budsjetterrammer. Samlet ramme til kjøp fra private avhenger av om ekstra bevilgning til kjøp fra private i 2021 blir videreført i Statsbudsjettet for 2022.

Handlingsrommet for 2022 foreslås disponert til å finansiere:

- Oppfølging av vedtatt plan 2021-2024 (styrking fra vedtatte rammer 2021):
  - Økt avsetning til investeringer (20 mill. kr).
  - Sikkerhetspsykiatri ved NLSH (4,6 mill. kr).
  - Tiltaksplan rus (10 mill. kr).
- Oppfølging av budsjett 2021/eksternt påførte forhold:
  - Regional enhet utdanning (simuleringstrening) (5 mill. kr).
  - Mulige økte kostnader som følge av nasjonal bruk av nytt ambulansfly (RescEU) (5 mill. kr).
  - Nasjonale e-helsetiltak, inklusive behov for egne ressurser (23 mill. kr).
- Nye forslag i plan 2022-2025:
  - *Effekt fra 2022:*
    - Informasjonssikkerhetstiltak (20 mill. kr)
    - Styrking av helseforetakene HF:
      - Utdanning (10 mill. kr fram til og med 2024).
      - Innføring kliniske IKT-system (15 mill. kr).
      - Persontilpasset medisin (4 mill. kr, stigende til 6 mill. kr fra 2023).
      - Delfinansiering av merkostnader Alta (2 mill. kr).
      - Strategiplan samiske helsetjenester (1 mill. kr, stigende til 2 mill. kr fra 2023).
      - Barn og unge med ervervet hjerneskade (3,1 mill. kr + 1,9 mill. kr fra egen bevilgning til formålet).
    - Styrets disp./usikkerhet (20 mill. kr, stigende til 35 mill. kr fra 2024)
    - Adm. direktørs disp. (5 mill. kr).
  - *Effekt fra senere år i planperioden:*
    - Styrking av helseforetakenes til vedlikehold (10 mill. kr fra 2025).
    - Usikkerhet omstilling Hammerfest (40 mill. kr fra 2025)

Planen inneholder også udisponerte midler satt av til tiltak som understøtter regional utviklingsplan/utvikling av Helse Nord (24 mill. kr fra 2023).

Risikobuffere i opplegget for 2022 består av at planlagt sentralt overskudd (186 mill. kr) kan justeres noe, og beløp til styrets disposisjon. Kjente risikobuffere er små og ved større avvik fra forutsetningene vil opplegget måtte justeres.

Dersom behovet på noen områder viser seg å være vesentlig større, vil adm. direktør be styret om utløsning av deler av styrets disponible ramme.

Investeringer og finansiering

Rullering av investeringsplanen foreslår økt investeringsnivå sammenlignet med vedtatt plan 2021-2022, og består i hovedsak av økte rammer til IKT-investeringer (økning på 200 mill. kr i planperioden). Økningen gjelder tiltak knyttet til lukking av svakheter innenfor IKT-sikkerhet, ref. Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statlige selskaper for 2019. IKT-systemene har ikke vært tilstrekkelig sikret mot dataangrep.

I tillegg foreslås investeringsramme til UNN og Sykehusapotek Nord økt som følge av regnskapsmessige positive resultater foregående år, ramme til nødvendig investering i

ny strålemaskin ved Nordlandssykehuset, ramme til operasjonsstue i Alta (15 mill. kr), og rammer til investeringer i forbindelse med ny bioteknologilov.

I tillegg tas det høyde for usikkerhet i forbindelse med prosjekter som er under utredning (Helgelandssykehuset og psykisk helsevern UNN).

Risiko

Covid-19-epidemien har medført merkostnader og tapte inntekter i 2020 og 2021. Det forventes en større grad av normalisering og stabilisering av driften fra 2022. I planen er det forutsatt at eventuelle merkostnader og tapte inntekter knyttet til pandemien vil bli finansiert av HOD.

Risikomarginene i planen er lave. Det er usikkerhet i de økonomiske rammebetingelsene (vekstforutsetninger, ny nasjonal inntektsmodell, avbyråkratiseringsreform m. m.) og fremtidige forpliktelser (finansieringsansvar for nye medikamenter, finansiering av nasjonale helseforetak/nasjonale prosjekter m. m.) samt forutsetninger knyttet til finansiering (realisering av resultatkrav og låneopptak). Det er små sentrale reserver i opplegget, og eventuelle større overraskelser i statsbudsjettet må videreføres til helseforetakene i form av lavere vekst enn forutsetningene, eller forskyvning av investeringer.

En grunnleggende forutsetning for investeringsplanen er realisering av sentralt resultatkrav (i Helse Nord RHF). Som tidligere er det et risikoreduserende tiltak at likviditet fra helseforetakenes resultatkrav ikke disponeres, før disse er realisert. Dersom helseforetakene i sum går med negative resultat vil likviditetsforutsetningene for planen svikte, og investeringer vil måtte utsettes.

Det er fremdeles et betydelig omstillingsbehov fremover. Kostnader knyttet til strategiske prosjekt, til beredskap og sikkerhet og avskrivingskostnader ved nye bygg gir behov for omprioriteringer i helseforetakene innenfor dagens driftsrammer. Det forventes positive effekter blant annet av e-helsetiltak, IKT-tiltak og bedre innkjøp. Disse tiltakene skal bidra til økt kvalitet i pasientbehandlingen, gi rom for mer effektiv disponering av personell, og således styrke økonomien i helseforetakene.

Andre endringer i helseforetakenes inntektsrammer

Oppdatering av kriterieverdier og pasientstrømmer i inntektsmodellen for somatikk viser at ressurser skal flyttes fra UNN til øvrige helseforetak. Deler av effektene var forventet og tatt høyde for i planforutsetningene som følge av etablering av PCI-tilbud i Bodø. Deler antas å være effekter av pandemien. For å redusere svingningene i inntektsrammene fra år til år har adm. direktør gjort en skjønnsmessig justering av omfordelingseffekter av pasientstrømmer.

Oppdatering av inntektsmodell for psykisk helsevern og TSB gir utslag, hvor inntekter flyttes til Finnmarkssykehuset og Helgelandssykehuset. Dette skyldes i hovedsak oppdatering av pasientstrømmer, herunder bruk av private leverandører, som er finansiert direkte fra Helse Nord RHF. Deler av endringene i pasientstrømmene antas å ha sammenheng med pandemien. For å redusere svingningene i inntektsrammene fra år

til år har adm. direktør gjort en skjønnsmessig justering av omfordelingseffekter av pasientstrømmer.

Medbestemmelse

Konserntillitsvalgte og konsernverneombud i Helse Nord RHF ble orientert om arbeidet med *Økonomisk langtidsplan 2022-2025, inkludert rullering av investeringsplan i samarbeidsmøte*, den 9. mars 2021, jf. sak 42-2021 og 11. mai 2021, jf. sak 76-2021.

Økonomisk langtidsplan 2022-2025 og investeringsplan 2022-2029 vil bli drøftet med de konserntillitsvalgte og konsernverneombud i Helse Nord RHF 21. juni 2021. Protokoll fra drøftingsmøtet ettersendes.

Brukermedvirkning

Økonomisk langtidsplan 2022-2025, inkludert rullering av investeringsplan 2022-2029 ble behandlet i det Regionale brukerutvalget i Helse Nord RHF 11. mars 2021, jf. RBU-sak 22-2021, 12. mai 2021 som orienteringssak og til slutt 9. juni 2021 jf. sak 59-2021. Regionalt brukerutvalg vedtok i sak 59-2021 å ta informasjon om forslag til Økonomisk langtidsplan for Helse Nord 2022-2025, inkl. rullering av investeringsplan 2022-2029 til orientering.

Adm. direktørs vurdering

Adm. direktør har i planen lagt opp til styrking av helseforetakenes frie inntekter, og styrke prioriterte områder. Adm. direktør har ikke gjort endringer i tidligere års forutsetning om avsetninger til investeringer/reserve. De økonomiske resultatene er fortsatt preget av pågående pandemi, og det er usikkert når helseforetakene kommer i normal drift.

Investeringsrammene øker sammenlignet med vedtatt plan 2021-2028. Det legges opp til investeringer for 16,1 mrd. kr i perioden 2021-2029. Investeringsplanen vil medføre en betydelig belastning på likviditetsreserven og stiller store krav til omstilling av virksomheten. Det er avgjørende for gjennomføring av planen at helseforetakene i sum ikke leverer negative økonomiske resultater, at prosjektene overholder rammene og at det gjennomføres salg av eiendom i tråd med planen. Med videre stort fokus på utredning og gjennomføring av effektiviseringstiltak, økt samarbeid mellom helseforetakene og RHF-ene, mener adm. direktør at planen er gjennomførbar.

Plan- og budsjettpremisser for 2022-2025 vil finjusteres etter fremlegging av forslag til statsbudsjett 2022. Samlet skal disse planforutsetningene legges til grunn for virksomheten og gi grunnlag for et langsiktig planarbeid i helseforetakene.

Den omfattende satsingen på utvikling av helsetjenestene og investeringsnivået er forutsetter økonomisk kontroll i helseforetakene.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF vedtar *Økonomisk langtidsplan 2022-2025, inkl. rullering av investeringsplan 2022-2029* (ev. med de endringer/innspill som kommer frem under behandling av saken.

2. Resultatkrav for 2022-2029 fastsettes slik:

Resultatkrav i planperioden (i 1000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Helse Nord RHF	186 000	206 000	216 000	126 000	136 000	136 000	86 000	86 000
Finnmarkssykehuset	24 000	24 000	24 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
UNN	40 000	40 000	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Nordlandssykehuset	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Helgelandssykehuset	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	5 000	5 000
Sykehusapotek Nord	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Helse Nord IKT	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	276 000	296 000	306 000	167 000	177 000	177 000	112 000	112 000

4. Investeringsrammer 2021-2029 fastsettes i tråd med tabell nr. 10 i Økonomisk langtidsplan 2022-2025, inkl. rullering av investeringsplan 2021-2029 - som følger:

Investeringsplan - Totale rammer inkl prisstigning til ferdigstillelse og byggeleasrenter	Sum tidligere år	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	SUM inkl tidl. År
Finmarkssykehuset											
Helikopterlandingsplass Kirkenes	0					20 000					20 000
Nye Hammerfest sykehus P50, eksklusive universitetsarealer	260 000	723 000	500 000	612 000	225 000						2 320 000
Nye Hammerfest sykehus, universitetsarealer	0	50 000	100 000	50 000							200 000
CT Kirkenes, gave											0
Korona-investeringer styresak 104-2020	21 200										21 200
Operasjonsstue Alta		3 600	15 000								
Bioteknologi - NIPT											
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		45 000	45 000	45 000	45 000	50 000	50 000	50 000	45 000	45 000	
Sum Finmarkssykehuset	2 662 700	821 600	660 000	707 000	270 000	70 000	50 000	50 000	45 000	45 000	
UNN											0
Nye Narvik sykehus P50	372 000	625 000	723 000	639 000	313 000						2 672 000
Korona-investeringer styresak 104-2020	73 900										73 900
Korona- testing	2 500										2 500
Bioteknologi - NIPT		10 500									
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		200 000	275 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	180 000	180 000	
Sum UNN	2 828 700	835 500	998 000	839 000	513 000	200 000	200 000	200 000	180 000	180 000	
Nordlandssykehuset											0
Korona-investeringer styresak 104-2020	42 200										42 200
Korona- testing	8 600										8 600
Strålemaskin			20 000	20 000							40 000
Bioteknologi - NIPT		1 200									
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		60 000	80 000	80 000	80 000	100 000	100 000	100 000	90 000	90 000	
SUM NLSH	4 264 700	61 200	100 000	100 000	80 000	100 000	100 000	100 000	90 000	90 000	
Helgelandsykehuset											0
Utvikling av Helgelandsykehuset P50	20 000	0	0	200 000	700 000	700 000	180 000	200 000			2 000 000
Korona-investeringer styresak 104-2020	24 800										24 800
Bioteknologi - NIPT		1 200									
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		50 000	50 000	60 000	50 000	50 000	50 000	50 000	45 000	45 000	
SUM Helgelandsykehuset	44 800	51 200	50 000	260 000	750 000	750 000	230 000	250 000	45 000	45 000	
Helse Nord IKT											0
Vedtatte prosjekter		26 250									
Korona-investeringer styresak 104-2020	33 000										33 000
Til HF-styrets disposisjon		57 500	33 500	31 900	45 400	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	
SUM Helse Nord IKT	33 000	83 750	33 500	31 900	45 400	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	
Sykehusapotek Nord											0
Utstyr/areal		3 000	5 000	3 000	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
Korona-investeringer styresak 104-2020	500										500
Lokaler i nye sykehus				7 000	8 000			15 000			
Sykehusapotek Nord	500	3 000	5 000	10 000	11 000	2 000	2 000	17 000	2 000	2 000	
Helse Nord RHF											0
FRESK	347 000	121 100	130 000	15 100	0						613 200
Felles regionale IKT-prosjekt/digitale innbyggertjenester	185 300	210 150	182 050	33 200	30 000	30 000	0	30 000	30 000	30 000	760 700
Økte IKT investeringer				50 000	50 000	50 000	50 000				200 000
Digitale innbyggertjenester	58 000	0	0	0	0	0	0	0			58 000
Infrastruktur IKT UNN Narvik					17 000						17 000
Infrastruktur IKT FIN Hammerfest					16 000						16 000
Korona-investeringer styresak 104-2020	7 000										7 000
Nasjonale prosjekt/utlån felleseide selskap	93 800										93 800
Finmarkssykehuset Hammerfest		0	0	162 000	100 000						262 000
UNN Narvik P85				72 000	100 000						172 000
Helgelandsykehuset utvikling P85					0	0	0	500 000			500 000
UNN psykiisk helsevern Tromsø				100 000	200 000	700 000	700 000				1 700 000
Usikkerhet nye strategiske prosjekter				100 000	100 000	100 000	100 000	500 000	500 000	500 000	1 900 000
Sum Helse Nord RHF	691 100	331 250	312 050	532 300	613 000	880 000	850 000	1 030 000	530 000	530 000	
Sum investeringsplan	10 525 500	2 187 500	2 158 550	2 480 200	2 282 400	2 032 000	1 462 000	1 677 000	922 000	922 000	

5. Styret understreker at det er helt nødvendig at helseforetakene og Helse Nord RHF bringer driften i tråd med resultatkrav. Dersom ikke resultatkravene realiseres som forutsatt, vil gjennomføringen av investeringsplanen justeres.

6. Helseforetakene må oppdatere og styrebehandle sine bærekraftsanalyser med de endringer i rammebetingelsene som følger av denne styresaken.

7. Omstillingsutfordringer ved alle store investeringsprosjekter i regionen må tydeliggjøres i drøfting med tillitsvalgte/vernetjenesten og ved behandling i styrene i helseforetakene, slik at alle er kjent med innhold og omfang av omstillingsbehovene og konsekvenser for driften av sykehusene i regionen.

Bodø, den 11. juni 2021

Cecilie Daae
adm. direktør

Vedlegg: Økonomisk langtidsplan for Helse Nord 2022-2025, inkl. rullering
investeringsplan 2022-2029, utkast

Utrykte vedlegg:

1. Finnmarkssykehuset HF - styresak 29/2021
2. Universitetssykehuset Nord-Norge HF - styresak 34/2021
3. Sykehusapotek Nord HF – styresak 16/2021
4. Nordlandssykehuset HF - styresak 36/2021
5. Helgelandssykehuset HF - styresak 31/2021
6. Tiltak i regional utviklingsplan 2035

Utrykte vedlegg oversendes på forespørsel.